

РОЗДІЛ 6 СТОРІНКА МОЛОДОГО НАУКОВЦЯ

УДК [352.07 : 342.25 : 001.891] (477)

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.3.18>

Самойлов Андрій Павлович,

аспірант спеціальності 281 «Публічне

управління та адміністрування» кафедри державного управління і місцевого самоврядування

Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

ORCID ID: 0009-0004-8263-9568

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗПОДІЛУ КОМПЕТЕНЦІЙ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF DISTRIBUTION OF COMPETENCES OF LOCAL GOVERNMENT BODIES AND PUBLIC AUTHORITIES IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION

Стаття присвячена дослідженню методологічних засад розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у контексті децентралізації. Здійснено аналіз наукових праць українських вчених, в яких описується методологічний інструментарій, за допомогою якого рекомендується досліджувати діяльність органів місцевого самоврядування, органів державної влади, розподіл їх компетенцій та процеси реформи децентралізації в Україні. Проаналізовано методологію дослідження державного управління, місцевого самоврядування реформи децентралізації як основи визначення методологічних засад розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у контексті децентралізації. Розкрито сутність методології як науки та визначені загальнонаукові і спеціальні методи досліджень, пов'язаних з діяльністю органів публічної влади та здійсненням реформи децентралізації в Україні. Зроблено порівняльний аналіз методів дослідження діяльності органів публічної влади в Україні та визначено методологічні засади розподілу компетенцій і повноважень органів місцевого самоврядування та органів державної влади у контексті децентралізації. Визначено методологію розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади, що спрямована на розв'язання комплексних проблем у сфері публічного управління та адміністрування за допомогою дослідницько-інноваційних методів, що передбачає переосмислення наявних процесів і створення нових системних управлінських знань та рішень у питанні розподілу компетенцій між органами місцевого самоврядування та органами державної влади в Україні у контексті децентралізації. Запропоновано на сучасному етапі державотворення, в умовах воєнного стану та повоєнний період, для завершення процесів децентралізації та ефективного розподілу компетенцій і повноважень між органами місцевого самоврядування та органами державної влади сучасні методи дослідження, загальноприйняті у методології дослідження публічного управління.

Ключові слова: публічне управління, органи публічної влади, органи місцевого самоврядування, органи державної влади, методологія, методи дослідження, компетенції, розподіл компетенцій, реформа, децентралізація.

The article is devoted to the study of the methodological foundations of distribution of competencies of local government bodies and public authorities in Ukraine in the context of decentralization. Scientific works of Ukrainian scientists have been analysed, which describes the methodological tools recommended for use to study the activities of local government bodies, public authorities, the distribution of their competencies, and the processes of decentralization reform in Ukraine. The methodology of research of public administration, local government of the decentralization reform as a basis for determining the methodological principles of distribution of competencies of local government bodies and public authorities in Ukraine in the context of decentralization has been analysed. The essence of methodology as a science has been revealed, and general scientific and special research methods related to the activities of public authorities and the implementation of decentralization reform in Ukraine have been determined. A comparative analysis of the methods of study of the activities of public authorities in Ukraine has been made, and the methodological principles of distribution of competencies and powers of local government bodies and public authorities have been determined in the context of decentralization. The methodology for the distribution of competencies

of local government bodies and public authorities has been determined, which is aimed at solving complex problems in the field of public administration and administration using research and innovation methods, which involves rethinking existing processes and creating new systemic management knowledge and decisions on the distribution of competencies between local government bodies and public authorities in Ukraine in the context of decentralization. Modern research methods, generally accepted in the methodology of public administration research, are proposed at the present stage of state-building, under martial law, and in the post-war period, to complete the processes of decentralization and effective distribution of competencies and powers between local government bodies and public authorities.

Key words: *public administration, public authorities, local government bodies, public authorities, methodology, research methods, competencies, distribution of competencies, reform, decentralization.*

Постановка проблеми. Дискусія щодо розподілу компетенцій між органами місцевого самоврядування та органами державної влади в Україні має давнє історичне підґрунтя. Результатом цього багаторічного дискусю стало усвідомлення у необхідності реформування державного управління, місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Інструментом для вирішення цього завдання повинна була стати розпочата у квітні 2014 року реформа децентралізації, процеси реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на засадах Європейської хартії місцевого самоврядування, відповідно до обраною Україною європейському курсу. Однак, як свідчить аналіз, реформа децентралізації на сьогодні потребує свого завершення, а розподіл компетенцій та повноважень органів публічної влади – подальшого вдосконалення, що актуалізує необхідність використання низки загальнонаукових та спеціальних методів дослідження як необхідного методологічного інструментарію для оптимізації компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Для визначення методологічних засад розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади важливе значення мають роботи сучасних дослідників, перш за все тих, які досліджували сферу публічного управління. Так Ю.П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко, В. М. Князев у своїх публікаціях впорядковують та аналізують методологічні положення з державного управління. Ю. П. Сурмін запровадив понятійно-категорійний підхід у державному управлінні і розробив науково-методологічні засади розвитку галузі науки «Державне управління» та виокремив «Методологію державного управління» як галузь науки. Теоретичні та методологічні основи розробки і реалізації управлінських стратегій досліджує В. М. Князев. Професор Н. Р. Нижник особливу увагу приділяла системному підходу та його практичному застосуванню як основи методології державного управління.

Н. Т. Гончарук та С. О. Кравченко у своїх роботах ставлять за мету формування методології системного підходу в процесі наукових досліджень щодо реформування публічної адміністрації, здійснення державно-управлінських реформ, а також методологічної культури в процесі прийняття управлінських рішень та вирішення аналітичних завдань у публічному управлінні. Робота П. М. Петровського присвячена теоретичному визначенню сутності методологічних досліджень, систематизації та узагальненню методологічних засад дослідження різних проблем державного управління. В. В. Баштанник досліджує особливості реформування державного управління в умовах сучасного процесу децентралізації державної влади. І. В. Шпекторенко визначив поняття методології публічного управління та дослідив її становлення і розвиток, а також визначив, на позиціях системного підходу, напрями розвитку методології публічного управління в Україні. Б. В. Калиновський визначив основні методологічні засади дослідження місцевої публічної влади, а К. Е. Шумовська методологію дослідження місцевого самоврядування [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8].

Отже, розгляд наукових праць вчених, які досліджували різноманітні аспекти державного управління та місцевого самоврядування, основних методологічних підходів дає можливість зрозуміти сучасний стан розвитку методології, її досягнення та можливості використання у сфері публічного управління.

Мета статті – визначення методологічних засад розподілу компетенцій між органами місцевого самоврядування та органами державної влади в Україні у контексті децентралізації.

Виклад основного матеріалу. Загально визнані суспільно-політичні науки мають свій методологічний інструментарій, за допомогою якого вони вивчають громадські, соціальні та політичні процеси, роблять висновки і надають пропозиції щодо становлення громадянського суспільства, демократизації суспільно-політичного життя та вдосконалення публічної влади.

Методологія публічного управління, спрямована на розв'язання комплексних проблем у сфері публічного управління та адміністрування за допомогою дослідницько-інноваційних методів, що передбачає переосмислення наявних процесів і створення нових системних управлінських знань та рішень у питанні розподілу компетенцій між органами місцевого самоврядування та органами державної влади в Україні.

Методологія дослідження (від грецького *methodos* – шлях дослідження або пізнання та *logos* – слово, поняття, вчення) – це система принципів і способів організації дослідження. Сьогодні це поняття ще не має єдиного тлумачення. Так, зарубіжні вчені не вбачають різниці між методологією та методами дослідження, а вітчизняні – тлумачать методологію як теорію методів дослідження, створення концепцій як систему знань про теорію науки. Проблеми методології дослідження найчастіше пов'язуються з певними конкретними науками [1, с. 416].

Традиційно, методологія наукового дослідження включає: мету (ціль), завдання дослідження, визначення предмета і об'єкту дослідження, вибір ефективних методів, які найкраще сприятимуть дослідженню. Предметом дослідження є проблема – існуюче протиріччя, яке потребує дослідження і розв'язання, що не знайшло свого остаточного вирішення у сучасному вимірі розвитку суспільства або має дискусійний характер. Метою дослідження є пошук найефективніших шляхів та методів вирішення цієї наукової або практичної проблеми. Для досягнення зазначеної мети вирішуються визначені завдання, які всебічно, повно та глибоко розкривають тему дослідження, завдяки його проведенню на науковому та практичному рівні.

Об'єктом нашого наукового дослідження є суспільні відносини, які складаються в процесі розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні. Предметом дослідження є розподіл компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у контексті децентралізації. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у контексті децентралізації.

Звертаємо увагу, що процеси розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні, а також процеси здійснення реформи децентралізації знаходяться у постійній динаміці, тобто змінюються,

реформуються та прогресують. Натомість, органи публічної влади (органи державної влади та органи місцевого самоврядування) є суб'єктами, на діяльність яких значно впливає реформа децентралізації, та які можуть передавати або збільшувати свої компетенції.

Слід зазначити, що наукове пізнання має свої специфічні способи та методи здобуття знань, які вважаються істинними. Метод – шлях до чогось, спосіб соціальної діяльності, і не лише пізнавальної. Методологія – це і система способів, і вчення про цю систему. Методологія науки досліджує структуру й розвиток наукового знання, засоби й методи наукового дослідження, способи обґрунтування результатів, механізми реалізації знання [4, с. 42].

Методологія державного управління характеризується значним проблемним полем, яке включає в себе необхідність розв'язання наступних проблем: обґрунтування, систематизацію, класифікацію і описи категорій, аналіз їх генезису, ролі в науці і практиці; створення категорійного апарату державного управління; формулювання принципів, аналіз їх наукового, оціночного та практичного змісту; визначення норм пізнавальної, оціночної і практичної діяльності в державному управлінні; дослідження системи цінностей, їх зміни і ролей у державному управлінні, в пізнавальній, практичній і оцінній діяльності; вивчення парадигмальності державного управління, процесів зміни, кризи і розвитку парадигм; аналіз теоретичного арсеналу державного управління, тенденцій розвитку і метрологічних функцій; обґрунтування методів державного управління, їх специфіки; забезпечення цілісності пізнавальної і практичної методології, їх прозорості для методологічних інновацій. Кожна складова в структурі методології державного управління, з одного боку, виконує своє специфічне призначення, а з другого – одночасно відіграє системоутворюючу роль [2, с. 87–88]. В основі методології державного управління знаходиться *діяльнісний підхід*. Теж саме стосується і методології місцевого самоврядування.

Отже, методологія дослідження державного управління, як окремої наукової спеціальності має власну методологію дослідження, яка ґрунтується на загальновизнаних наукових методах досліджень.

Методологія дослідження місцевого самоврядування полягає в необхідності теоретичного аналізу системи філософсько-світоглядних, загальнонаукових та спеціально-наукових принципів і методів пізнання ролі суб'єктів місцевого само-

врядування та практичного значення для формування висновків і рекомендацій щодо удосконалення діючого законодавства та Конституції.

Органи місцевого самоврядування є складовою публічної влади та елементом її системи. Тому розглядати органи місцевого самоврядування треба як територіально-правові структури у сукупності соціальних зв'язків, виявлення цілого та його частин, співпраці з органами державної влади за допомогою *системного методу*. Специфіка методу системного аналізу місцевої публічної влади полягає в тому, що логічним центром дослідження стають закономірності розвитку саме місцевого самоврядування як цілісного організму. На місцевому рівні процес створення системи управління має свій прояв у формуванні внутрішніх структур муніципального та державного організмів, призначених для вирішення завдань місцевого, регіонального і державного значення, що постають перед ним в конкретних умовах та оптимальній реалізації функцій і повноважень структурних елементів системи локальної демократії [7, с. 106]. У методології дослідження місцевого самоврядування застосовується, насамперед, системний підхід, що є усталеним напрямом методології наукового пізнання, який безпосередньо сприяє адекватній постановці проблем та логічно-послідовній стратегії їх розв'язання.

Слід зауважити, що ефективність системного підходу тим вища, чим до складнішої системи він застосовується. Неможливо не погодитися з Шумовською К.Е., що використання системного підходу уможливорює здатність виявити раніше не помічені властивості, важливі для розуміння суті процесів управління в муніципалітетах і визначення можливих шляхів їх розвитку [8].

В якості загальних методів дослідження місцевого самоврядування використовуються також такі логічні прийоми, як аналіз і синтез, індукція і дедукція, аналогія, гіпотеза та ін. Вони є тими робочими механізмами, через які теоретичні принципи дослідження переводяться у площину реальності, стають працюючою теорією.

Зокрема, *аналіз* являє собою процес уявного або фактичного розкладання цілого на частини, а синтез – відновлення цілого з частин. Розчленування державного апарату на складові частини дозволяє виявити його структуру. Одна з форм аналізу – класифікація предметів і явищ (наприклад, класифікація органів публічної влади, їхніх функцій, повноважень тощо). Навпаки, синтез дозволяє виявляти спільні риси досліджуваних явищ і формулювати загальні поняття, давати визначення.

Аналіз і синтез доповнюють один одного, знаходяться у нерозривній єдності [9, с. 93–95].

Отже, на наш погляд, при застосуванні різних методів дослідження місцевого самоврядування потрібно звернути увагу на те, що сучасні наукові методи дають змогу враховувати всі складові елементи місцевого самоврядування, але і мають певні обмеження, оскільки не існує єдиного ідеального або універсального методу дослідження.

Маємо відзначити, що впровадження реформи децентралізації в Україні виявилось доволі складним завданням, більшою мірою через відсутність у великій кількості населення узагальнених, системних знань про дані процеси. Тому, як зазначає С. В. Глизер, досягнення раціонального переосмислення співвідношення централізації та децентралізації, зміна ролі, відповідальності та повноважень органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування як органів публічної влади є одним із методів досягнення ефективного функціонування держави [10, с. 36]. Не зважаючи на те, що процес децентралізації не завершено, інтерес до вивчення реформи децентралізації не вщухає. Методологія вивчення реформи децентралізації наближена до методології дослідження органів публічної влади, тому тут застосовуються такі методи дослідження: системний, функціональний, структурний [10, с. 36].

Разом з тим вважаємо, що для вивчення процесу реформи можливо застосовувати спеціалізовані фахові методи дослідження. Це *нормативний метод*, що передбачає використання норм і нормативів в налагодженні ефективної діяльності органів місцевого самоврядування та органів державної влади. Також на нашу думку, можна застосовувати *статистичний метод* та *балансовий метод*, які відіграють особливу роль на регіональному рівні при складанні міжгалузевих балансів [8].

Отже, на нашу думку, методологія дослідження реформи децентралізації наближена до методології дослідження органів публічної влади, але має свої специфічні методи дослідження.

Проведений аналіз методології як інструменту дослідження державного управління, місцевого самоврядування, та реформи децентралізації в Україні засвідчив необхідність використання як загальнонаукових, так і спеціальних методів дослідження розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади у контексті здійснення реформи децентралізації в Україні.

Таким чином, здійснивши порівняльний аналіз, можна зробити висновок, що методологія дослі-

дження державного управління, місцевого самоврядування та реформи децентралізації в Україні ґрунтується на використанні цілісної сукупності методів.

Методологічною основою дослідження розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у контексті децентралізації є комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження.

Основними методами дослідження проблеми розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у контексті децентралізації є: системний, опис, аналіз, синтез, методико – дедуктивний та компаративний методи, метод синергетики.

Також у контексті нашого дослідження важливими є наступні методи:

емпіричний, теоретичний, міждисциплінарний (проміжний).

Емпіричний метод дослідження було використано для опису органів державної влади як суб'єктів державного управління, органів місцевого самоврядування як суб'єктів місцевого самоврядування, процесу децентралізації як важливого чинника реформування державного управління, місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Метод порівняння – для складання графіків та таблиць щодо візуалізації даних моніторингу та порівняльних даних реформи децентралізації: щорічних, галузевих, інших..

З теоретичних методів в ході дослідження використано: *метод аналізу* –

для аналізу джерел і літератури за темою дослідження; законодавчої бази за темою дослідження; архівних і музейних джерел; повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування; сучасного стану та проблем реформи децентралізації, *синтезу* – для теоретичних досліджень та розробок з одного погляду та фактичною діяльністю органів публічної влади і результатами реформ з іншого.

Також в процесі дослідження розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у контексті децентралізації використано такі методи, як :

абстрагування та ідеалізація – за допомогою абстрагування від впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, створити ідеальну концепцію публічного управління в Україні;

аналогії – вивчення позитивного досвіду аналогічних реформ та впровадження його у систему публічного управління в Україні (Польща, Франція);

індукції – на підставі узагальнення масиву емпіричних фактів за підсумками реформи децентралізації можемо зроблено висновки або визначено загальні положення розподілу компетенцій;

історичної ретроспективи – враховуючи, що історія української незалежності нараховує лише 32 роки, а територія нинішньої України входила до складу різних держав, імперій та політичних утворень, історичний метод дозволив дослідити становлення та розвиток державного управління та місцевого самоврядування як підґрунтя сучасного публічного управління;

методико – дедуктивний (дедукція), аналогії та компаративного аналізу – на підставі вивчення та порівняння досвіду Франції, Польщі, інших зарубіжних країн виявлено спільні та відмінні риси в розподілі компетенцій органів публічної влади та здійсненні процесів децентралізації в цих країнах, визначено можливості імплементації кращого зарубіжного досвіду розподілу компетенцій між органами муніципальної і органами державної влади в Україні;

узагальнення – використовуючи особливі риси об'єкту дослідження можемо спрогнозувати загальну картину. Існують декілька видів децентралізації. Якщо під час реалізації реформи, в середині виду (наприклад – деконцентрація), ми бачимо задовільні результати реформи, то задовільні результати у декількох видах дадуть змогу стверджувати, що загалом результати реформи задовільні;

систематизація – для створення загальної послідовності історичних, соціальних, громадсько-політичних, адміністративно-управлінських процесів;

моделювання – для створення ефективної моделі розподілу компетенцій органів публічної влади у процесі подальшого здійснення децентралізації влади в Україні;

Для вирішення більшості завдань дослідження й обґрунтування шляхів удосконалення розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у контексті децентралізації використано системний, комплексний та діяльнісний підходи.

Висновок. Отже, за результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що методологічною основою дослідження проблеми розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у контексті децентралізації є комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Для вирішення більшості завдань дослідження й обґрунтування шляхів удосконалення розподілу

компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади в Україні у контексті децентралізації важливе значення мають системний, комплексний та діяльнісний підходи.

Зокрема, системний підхід дає можливість розглянути розподіл компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади у контексті децентралізації за змістом, функціями, структурою, розкрити систему внутрішніх взаємозв'язків та їх особливості, визначити проблеми розподілу компетенцій між органами публічної влади під час здійснення процесів децентралізації. Застосування комплексного підходу, як основи емпіричного рівня, дає можливість провести аналіз дослідження методології місцевого самоврядування, державного управління та реформи децентралізації. Діяльнісний підхід дає можливість вивчити динаміку розподілу компе-

тенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади у контексті децентралізації, здійснити пошук збалансованого розподілу компетенцій у період реформи децентралізації. Із спеціальних методів важливе значення для нашого наукового дослідження мають методи визначення понятійного-категоріального апарату, компаративного аналізу та історичної ретроспективи.

Таким чином, визначення методологічних засад розподілу компетенцій органів місцевого самоврядування та органів державної влади у контексті децентралізації в Україні є основою для вдосконалення розподілу компетенцій між органами публічної влади як у період воєнного стану, так і у повоєнний період з метою підвищення ефективності їх діяльності та завершення процесів реформування державного управління і місцевого самоврядування.

REFERENCES:

1. Surmin, Ju. P., Bakumenko, V. D., Mihnenko, A. M. (2010). Encyklopedichnij slovník z derzhavnogo upravlinnja [Encyclopedic dictionary of public administration]. K. : NADU [in Ukrainian].
2. Bakumenko, V.D., Beznosenko, D.O., Butivshhenko, S.V., Gogina, L.M. (2004). Metodologija derzhavnogo upravlinnja [Methodology of state administration]. K. : NADU [in Ukrainian].
3. Nizhnik, N. R., Goncharuk, N. T. (2009). Administrativna reforma v Ukraїni: suchasnij stan, problemi ta perspektivi [Administrative reform in Ukraine: current state, problems and prospects]. Dnipropetrovs'k: Monolit [in Ukrainian].
4. Petrovs'kij, P. M. (2015). Metodologija naukovogo doslidzhennja v galuzi derzhavnogo upravlinnja [Methodology of scientific research in the field of public administration]. L'viv : LRIDU NADU [in Ukrainian].
5. Bashtannik, V.V. (2020). Reforma decentralizacii jak suchasnij koncept derzhavotvorennja [Decentralization reform as a modern concept of state-building]. Naukovij zhurnal «Derzhavne upravlinnja ta misceve samovrjaduvannja» – Scientific journal "State Administration and Local Self-Government", 2(45) 2020, 17 – 24. Retrieved from <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/public/article/view/178/154>. [in Ukrainian].
6. Shpektorenko, I.V. (2022). Metodologija publichnogo upravlinnja: sistemnij pidhid [Methodology of public administration: system approach]. Dnipro : NTU «DP» [in Ukrainian].
7. Kalinovs'kij, B. V. Metodologija doslidzhennja miscevoї publichnoї vladi [Methodology of the study of local public power]. Retrieved from <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/662edb60-7655-479d-9a47-31d5f0b03a86/content>. [in Ukrainian].
8. Shumovs'ka, K.E. (2019). Metodologija doslidzhennja misceвого samovrjaduvannja [Methodology of local self-government research]. Elektronnij zhurnal «Derzhavne upravlinnja: udoskonalennja ta rozvitok» – The electronic journal "Public Administration: Improvement and Development". Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=384>. [in Ukrainian].
9. Torkatjuk, V.I., Voronina, O. S., Palant, O. Ju. (2011). Metodologija nauki derzhavnogo budivnictva ta misceвого samovrjaduvannja [Methodology of the science of state construction and local self-government]. Proceedings from Mizhnarodna nauko-vo-praktychna konferentsiia «Sinergetichni aspekti formuvannja ekonomichnih parametriv budivel'nih struktur v umovah rinku» – The International Scientific and Practical Conference «Synergistic aspects of the formation of economic parameters of building structures in market conditions». (pp. 93-95). Harkiv :HNAMG [in Ukrainian].
10. Glizer, S.V. (2019). Ponjattja, tipi ta prichini zaprovadzhennja decentralizacii v Ukraїni [Concept, types and reasons for the introduction of decentralization in Ukraine]. Naukovij zhurnal «Politikus» – Scientific magazine "Politicus", 1, 36 – 40. Retrieved from http://politicus.od.ua/1_2019/6.pdf. [in Ukrainian].
11. Poljarush-Safronenko, S. O. (2022). Metodologija doslidzhennja ob'ednanih teritorial'nih gromad v sistemi misceвого samovrjaduvannja [Research methodology of united territorial communities in the system of local self-government]. Naukovij visnik Mizhnarodnogo humanitarnogo universitetu. Ser.: Jurisprudencija – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser.: Jurisprudence, 57, 41 – 44. Retrieved from <https://www.vestnikpravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc57/9.pdf>. [in Ukrainian].